

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 376/2015-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. júna 2015 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátkou JUDr. Vierou Strakovou, Kpt. Nálepku 5, Prešov, vo veci namietaného porušenia ich základného práva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 8 Co 56/2013 z 26. februára 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. júna 2014 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED] (spolu ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 8 Co 56/2013 z 26. februára 2014 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

Z obsahu sťažnosti a z jej príloh vyplynulo, že Okresný súd Prešov (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvého stupňa“) rozsudkom sp. zn. 28 C 334/2008 z 12. októbra 2011 v spojení s opravným uznesením z 22. januára 2013 zamietol návrh sťažovateľov, ktorým sa domáhali určenia, že sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností „*parcely [REDACTED] o výmere 1440 m² zastavané plochy, parcely [REDACTED] [REDACTED] o výmere 44 m² zastavané plochy a nádvoria, parcely [REDACTED] [REDACTED] o výmere 12 m² zastavané plochy a nádvoria, parcely [REDACTED] [REDACTED] o výmere 52 m² zastavané plochy a nádvoria*“ v katastrálnom území [REDACTED], na základe predloženého geometrického plánu [REDACTED] z 21. februára 2011, overeného 8. marca 2011 Správou katastra Prešov pod [REDACTED]. Na základe vykonaného dokazovania sa súd prvého stupňa stotožnil s obranou odporcu v 1. rade, ktorý poukazoval na vydržanie predmetných nehnuteľností svojím právnym predchodcom, ako aj samotným odporcom v 1. rade, a dospel k záveru, že odporca v 1. rade

predmetné nehnuteľnosti nadobudol v dobrej viere, jeho držba je oprávnená a preukázaná, preto vlastníctvo odporcu v 1. rade je nespochybniteľné.

Na základe sťažovateľmi podaného odvolania krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny.

Sťažovatelia v sťažnosti v podstate namietajú nesprávne právne posúdenie veci krajským súdom v napadnutom rozsudku, pričom v odôvodnení sťažnosti bližšie uvádzajú:

„Otec odporcu v 1. rade [REDACTED] nadobudol na základe kúpnej zmluvy pozemok parcela [REDACTED] (v súčasnosti rozdelený na nové parcely, vrátane parcely [REDACTED]) od Urbárskej spoločnosti pozemkové spoločenstvo Obce [REDACTED].. registrovanou pod [REDACTED] zo dňa 15.07.1998 Okresným úradom v Prešove, katastrálny odbor.

Otec [REDACTED] následne kúpnu zmluvou, ktorej vklad bol povolený dňa 02.05.2001 previedol predmetnú parcelu [REDACTED] na svojho syna [REDACTED] (odporcu v 1. rade). ...

Uznesením Okresného súdu Prešov [REDACTED] po nebohom [REDACTED] [REDACTED].. bola schválená dohoda dedičov a nehnuteľností v katastrálnom území [REDACTED], okrem iného zapísané vo vložke [REDACTED] [REDACTED] v 1/2 nadobudli dedičia zo zákona tak, že sťažovateľ v 1. rade [REDACTED] nadobudol aj mpč. [REDACTED] zapísanú vo vložke [REDACTED], kat. úz. [REDACTED].. v spoluvlastníckom podiele 1/12.

Sťažovateľ teda mal titul, ktorý Občiansky zákonník uznáva ako zákonný spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva. Týmto titulom je dedenie, ktoré je zaručené aj Ústavou SR.

Sťažovateľ v 1 rade bol aj zapísaný na [REDACTED], kat. úz. [REDACTED] - pozemok parcela [REDACTED] Orná pôda o výmere 3455 m² v spoluvlastníckom podiele 1/12 k celku. ...

Parcela pozemok [REDACTED] a následne parcela [REDACTED] Zastavané plochy a nádvoría o výmere 19184 m² bola vytvorená z pôvodnej mpč. [REDACTED], kat. úz. [REDACTED]. Túto skutočnosť akceptoval tak Okresný súd Prešov ako aj Krajský súd v Prešove. Žalobu však zamietli z dôvodu úspešne vznesenej námietky vydržania odporcom v 1. rade.

Krajský súd v Prešove... rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil s tým, že odporca v 1. rade preukázal oprávnenosť svojej držby, aj keď na základe neplatného právneho

úkonu. Súd totiž považoval za pochybné nadobudnutie vlastníctva družstvom v r. 1984... Od družstva nehnuteľnosť následne nadobudla Urbárska spoločnosť Obce [REDACTED] a od nej kúpnu zmluvou [REDACTED] ako právny predchodca odporcu v 1. rade.

Súd považoval nadobudnutie vlastníctva družstvom v r. 1984 za pochybné a následné prevody za absolútne neplatné, aj napriek tomu mal tak súd prvého stupňa ako aj súd odvolací za to, že odporca v 1. rade predmetné nehnuteľnosti riadne a poctivo vydržal spolu so započítaním doby jeho právneho predchodcu. ...

Právny predchodca odporcu v 1. rade... vedel s ohľadom na všetky okolnosti prípadu, že družstvo nikdy nebolo vlastníkom pozemkov vložených do družstva. Vlastníctvo ostalo zachované tým čo do družstva vložili svoje nehnuteľnosti... Družstvo teda nemohlo disponovať s pozemkami nakoľko nebolo ich vlastníkom.

Na základe Dohody o vydaní majetkových podielov ku dňu 31.07.1993 uzavretou medzi PD [REDACTED]... a oprávnenými osobami za Obec [REDACTED]... je zrejme, že predmetom vydania bol len živý inventár (zvieratá) a nie nehnuteľnosti.

V rozsudkoch sa uvádza, že po revolúcii sa hospodársky dvor transformoval na urbársku spoločnosť - k tomu chceme uviesť, že toto vyjadrenie je nepravdivé pretože poľnohospodárske družstvo nebolo transformované ale likvidované...

Na základe podania zo dňa 08.12.1994 označeným ako Návrh na záznam vlastníckeho práva do katastra bola na [REDACTED], kat. úz. [REDACTED] zapísaná Urbárska spoločnosť, pozemkové spoločenstvo Obce [REDACTED], [REDACTED]. V návrhu je uvedená Dohoda o vydaní majetkových podieloch kou dňu 31.07.1993, v ktorej sa však neuvádzajú žiadne nehnuteľnosti, ale len živý inventár... Ako titul nadobudnutia je však na [REDACTED] pri Urbárskej spoločnosti Obce [REDACTED] už uvedená Žiadosť - 5920/94... Návrh na záznam však vtedy ani teraz platné a účinné katastrálne predpisy nepoznali a Žiadosť sama o sebe nemôže byť titulom nadobudnutia vlastníckeho práva.

Nadobudnutie vlastníctva Urbárskou spoločnosťou Obce [REDACTED] je v rozpore so zákonom nakoľko právny predchodca (PD [REDACTED]) nebol vlastníkom pozemkov, ale len živého inventára poľnohospodárskych stavieb (sklad živočíšnej výroby, mostová váha, vrátnica, ovčín).

Návrh na záznam vlastníctva na základe vyššie uvedeného zákona bol v rozpore s vtedy platnými a účinnými katastrálnymi predpismi. Všetky tieto skutočnosti boli známe právnenému predchodcovi odporcu v 1. rade, ktorý práve vzhľadom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu nemohol byť dobromyseľný v tom, že mu vec vlastnícky patrí, t. j. nenakladal s vecou ako s vlastnou a jeho držba nebola oprávnená.

Dobromyseľný, keď už, tak mohol byť až odporca v 1. rade [REDACTED] - vklad kúpnej zmluvy, kde vystupoval ako kupujúci bol povolený dňa 02.05.2001. Až od tohto dátumu bolo potrebné počítať vydržaciú dobu, ktorá však neuplynula z dôvodu, že žalobca podal žalobu na súd dňa 18.11.2008. Súd prvého stupňa aj súd odvolací počítali vydržaciú dobu od 15.07.1998, keď bol povolený vklad na právneho predchodcu odporcu v 1. rade [REDACTED], avšak v tom čase ešte nebola vyplatená celá kúpna cena [REDACTED] ako kupujúcim, ktorá bola dojednaná v splátkach (splátkový kalendár na tri roky a až po vyplatení poslednej splátky v r. 2000 sa právny predchodca stal vlastníkom hospodárskeho dvora... Súdny mali dobromyseľnosť počítať až od okamihu vyplatenia poslednej splátky aj keď vklad do KN bol povolený 15.07.1998. Pre určenie dobromyseľnosti nie je vkladové konanie rozhodujúce. Až do zaplatenia poslednej splátky musel mať právny predchodca odporcu v 1. rade dôvodné pochybnosti, že je vlastníkom hospodárskeho dvora... Od r. 2000 tiež by neuplynula vydržacia doba a preto by k vydržaniu nemohlo dôjsť...

Súd prvého stupňa aj súd odvolací prakticky riešili stret (kolíziu) dvoch subjektívnych práv resp. kolíziu právnych titulov nadobudnutia vlastníckeho práva k spornej nehnuteľnosti. Sťažovateľovi svedčí titul dedenia a to, že bol ako podielový spoluvlastník v 1/12 zapísaný na [REDACTED]. Odporca na druhej strane podľa všeobecných súdov preukázal oprávnenú držbu a svedčí mu titul vydržania (aj keď neplatný)...

Súdny dali prednosť námietke odporcu ohľadne vydržania, aj keď je sporný moment uchopenia držby...

Dobrá viera sa musí vzťahovať aj na titul, na základe ktorého mohlo držiteľovi vzniknúť vlastnícke právo. ...

V prípade stretu práva a povinnosti pravého vlastníka veci a oprávneného držiteľa veci má jednoznačne prednosť vlastník ako nositeľ silnejšieho práva k veci, ktoré je navyše chránené Ústavou SR (Čl. 20) a medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná.

Neoprávnené vydržanie je zásahom do vlastníckeho práva doterajšieho vlastníka/kov.“

Na základe uvedenej argumentácie sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 8Co/56/2013 zo dňa 26.02.2014 došlo k porušeniu ústavného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1. Ústavy SR a k porušeniu práva na ochranu majetku podľa Čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd,

2. Ústavný súd zrušuje rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 8Co/56/2013 zo dňa 26.02.2014 a vracia mu vec na ďalšie konanie,

3. Ústavný súd priznáva sťažovateľovi náhradu trov konania pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia podľa 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky č. 455/2004 Z. z... 276,40 - EUR.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním

a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Predmetom sťažnosti je sťažovateľmi namietané porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom krajského súdu sp. zn. 8 Co 56/2013 z 26. februára 2014, ktorým krajský súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa o zamietnutí žaloby sťažovateľov.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická osoba alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva. Toto ustanovenie však nebráni právu štátu prijímať zákony, ktoré považuje za nevyhnutné, aby upravil užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom alebo zabezpečil platenie daní alebo iných poplatkov alebo pokút.

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry uviedol, že vykladá a aplikuje čl. 20 ústavy tak, aby jeho výklad a aplikácia boli v súlade s čl. 1 dodatkového protokolu (PL. ÚS 17/00) i s jeho výkladom a aplikáciou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“). Preto aj v tomto prípade ústavný súd námietky sťažovateľov týkajúce sa porušenia práv podľa čl. 1 dodatkového protokolu a čl. 20 ods. 1 ústavy posudzoval spoločne.

Podľa ESLP môže byť majetkom, resp. vlastníctvom v zmysle uvedených článkov len existujúci majetok (rozsudok Van der Musselle v. Belgicko z 23. 11. 1983, séria A, č. 70, s. 23, bod 48, III. ÚS 60/04) alebo majetkové hodnoty vrátane pohľadávok, o ktorých sťažovateľ môže tvrdiť, že má aspoň legitímnu nádej, že budú zhmotnené, resp. konkretizované (rozsudok Pine Valley Developments Ltd. a iní v. Írsko z 29. 11. 1991, séria A, č. 222, s. 23, bod 51 a rozsudok Pressos Compania Naviera S. A. a iní v. Belgicko z 20. novembra 1995, séria A, č. 332, bod 31). Európsky súd pre ľudské práva zastáva stanovisko, že majetok existuje len od chvíle, keď naň vlastník môže uplatniť nesporný nárok, pričom vlastnícke právo nezahŕňa právo na nadobudnutie majetku.

V súvislosti s namietaným porušením čl. 20 ods. 1 ústavy a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že slovné spojenie „právo na ochranu“, ktoré je použité aj v čl. 20 ods. 1 ústavy, implikuje v sebe aj potrebu minimálnych garancií procesnej povahy, ktoré sú ustanovené priamo v čl. 20 ods. 1 ústavy a ktorých nedodržanie môže mať za následok jeho porušenie popri porušení základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 a nasl. ústavy

(I. ÚS 23/01). Rovnako EŠLP pri rozhodovaní o porušení čl. 1 dodatkového protokolu skúma okrem iného i dodržiavanie procesných pravidiel príslušnými orgánmi [napr. v rozsudku z 21. 5. 2002 vo veci Jokela v. Fínsko (No 28 856/95) hovorí tiež o „inherent procedural requirements“ (základných procesných požiadavkách) označeného ustanovenia]. Súčasťou procesných záruk spravodlivého rozhodnutia, resp. minimálnych garancií procesnej povahy je taktiež právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

Ústavný súd, poukazujúc na svoju stabilizovanú judikatúru, zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii právneho predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

Sťažovatelia predovšetkým namietajú nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom v napadnutom rozsudku, v ktorom sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil s dôvodmi rozsudku súdu prvého stupňa a s jeho právnym posúdením veci a na základe toho rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Sťažovatelia spochybňujú najmä záver konajúcich súdov o nadobudnutí vlastníckeho práva odporcom v 1. rade vydržaním, a to z dôvodu

nesplnenia zákonnej podmienky dobromyseľnosti držby odporcu v 1. rade a jeho právneho predchodcu počas zákonom ustanovenej doby.

Ústavný súd zdôrazňuje svoju stabilnú judikatúru, podľa ktorej odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok.

Na citovaný právny názor nadväzuje ustanovenie § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), podľa ktorého ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Vzhľadom na stotožnenie sa krajského súdu s odôvodnením rozsudku súdu prvého stupňa ústavný súd považoval za potrebné najskôr citovať relevantnú časť odôvodnenia rozsudku okresného súdu z 12. októbra 2011, v ktorom súd prvého stupňa svoj právny názor odôvodnil takto:

„... Na základe vykonaného dokazovania a správy z katastra dospel súd k záveru, že vlastníctvo k pôvodným parcelám bolo zapísané na družstvo v roku 1984, aj keď sa nepodarilo zistiť, na základe akého právneho úkonu to bolo. Súd však vychádzal z toho, že ak kupoval parcely, ktoré sú predmetom tohto konania otec navrhovateľa kúpnu zmluvou v roku 1998, pričom vklad bol k tejto zmluve povolený 15.7.1998, vychádzal kupujúci - právny predchodca odporcu v 1. rade z právneho stavu, ktorý sa vtedy v katastri nehnuteľnosti preukázateľne nachádzal, kde vlastníkom predmetných nehnuteľnosti bola Urbárska spoločnosť, pozemkové spoločenstvo obce [REDAKOVANÉ]. To aj previedlo predmetné parcely na [REDAKOVANÉ]. Ten následne kúpnu zmluvou medzi ním a jeho synom previedol v roku 2001 predmetné nehnuteľnosti na odporcu v 1. rade, vklad bol povolený 2.5.2001. Súd mal preukázané aj to, že za celé obdobie až do podania žaloby nikto vlastníctvo odporcu v 1. rade, ako aj jeho právneho predchodcu, ako aj jeho právneho

predchodcu - urbárskej spoločnosti nenamietal, nebolo namietané ani vlastníctvo družstva. Dokonca predloženou kúpnu zmluvou z marca 1997, ktorej vklad bol povolený 9.5.1997, urbárska spoločnosť previedla časť pôvodnej parcely [REDACTED] a to parcelu [REDACTED] na samotného navrhovateľa. Ten túto nehnuteľnosť kúpil a pri tejto kúpnej zmluve nespochybňoval vlastníctvo urbárskej spoločnosti k týmto parcelám.

Vydržanie je osobitný spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva pri splnení predpokladov, ktorým musí byť spôsobilý predmet vydržania, držba musí byť oprávnená a nepretržitá počas zákonom stanovenej doby. Oprávnenosť držby musí spĺňať faktické ovládanie veci, vôľu nakladať s vecou alebo právom ako so svojim a dobrá viera, že vec alebo vykonávanie práva patria držiteľovi. Skutočnosť, či držiteľ je dobromyseľný alebo nedobromyseľný treba vždy objektívne hodnotiť z hľadiska osobného presvedčenia samotného držiteľa.

Odporca v 1. rade bol po celý čas dobromyseľný a v dobrej viere s tým, že predmetné nehnuteľnosti mu patria. Ich vlastníkom sa stal na základe kúpnej zmluvy so svojim otcom a ten na základe kúpnej zmluvy s urbárskou spoločnosťou, ktorá bola zapísaná v katastri nehnuteľnosti ako vlastníčka predmetných nehnuteľnosti a správa katastra povolila k týmto kúpny zmluvám vklad. Ak teda pre právneho predchodcu odporcu bol povolený vklad 15.7.1998, najneskôr od tejto doby je nutné počítať zákonom stanovenú 10-ročnú vydržaciú lehotu, ktorá uplynula 16.7.2008. Súd má teda za to, že odporca v 1. rade, ktorý je vlastníkom predmetných nehnuteľností nadobudol tieto nehnuteľnosti v dobrej viere, jeho držba je oprávnená, preukázaná a s poukazom na všetky vyššie uvedené skutočnosti súd má za to, že jeho vlastníctvo je nespochybniteľné, preto návrh zamietol.

Súd musí zdôrazniť aj ďalšie okolnosti, ktoré potvrdzujú dobromyseľnosť odporcu v 1. rade a to najmä tú skutočnosť, že samotný navrhovateľ v 1. rade uzavrel s urbárskou spoločnosťou ako vlastníkom nehnuteľnosti zmluvu o prevode vlastníckeho práva v roku 1997, ktorá sa týkala parcely [REDACTED] a tak podľa názoru súdu samotné konanie navrhovateľa len potvrdzuje dobromyseľnosť odporcu v 1. rade, pretože sám navrhovateľ akceptoval urbársku spoločnosť ako vlastníka predmetných parciel, ktoré boli vyčlenené z pôvodnej parcely [REDACTED], ktorej je spoluvlastníkom.

Súd považuje zápis vlastníckeho práva na družstvo v roku 1984 za pochybné a nepreukázateľné, a to aj s poukazom na správy z katastra. Následne prevody vlastníckeho práva považuje súd za absolútne neplatné. Absolútne neplatnou sa javí v tomto aj zmluva medzi urbárskym spoločenstvom a otcom odporcu v 1. rade. Aj napriek tomu však na základe vyššie uvedených argumentov má súd za to, že odporca v 1. rade predmetné nehnuteľnosti riadne vydržal a teda je vlastníkom nehnuteľností, ktoré sú predmetom tohto konania.“

Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 a 2 OSP, poukazujúc na správnosť dôvodov prvostupňového rozhodnutia, pričom na zdôraznenie jeho správnosti doplnil:

«Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia prijal jednoznačný záver, že považuje zápis vlastníckeho práva na družstvo v roku 1984 za pochybný a nepreukázateľný, a to aj s poukazom na správy z katastra a z tohto dôvodu prevody vlastníckeho práva považuje za absolútne neplatné.

Za tohto stavu odvolacie námietky týkajúce sa doplnenia dokazovania, či vyhodnotenia dôkazov vo vzťahu k jednotlivým zápisom odvolací súd nepovažuje v tejto veci za právne významné. Napokon záver súdu prvého stupňa sa neodlišuje od záveru odvolateľov uvedeným v podanom odvolaní, že „z nesprávnych zápisov vlastníckeho práva v katastri došlo k tomu, že vlastnícke právo navrhovateľov bolo zapísané na niekoho, kto vôbec nemohol byť jeho vlastníkom“.

Zostáva teda posúdiť námietky, či žalovaný v 1. rade a jeho právny predchodca boli alebo neboli ako držiteľia dobromyseľní.

Jedným zo základných predpokladov oprávnenej držby je dobrá viera držiteľa, že mu vec alebo vykonávanie práva patria. Dobrá viera je vnútorný, psychický stav držiteľa; takýto držiteľ sa domnieva, že mu vec vlastnícky patrí, hoci v skutočnosti tomu tak nie je. Dobrá viera musí byť podložená konkrétnymi okolnosťami, z ktorých možno usudzovať, že toto presvedčenie držiteľa je opodstatnené. Okolnosťami, ktoré môžu svedčiť pre záver o existencii dobrej viery, sú spravidla skutočnosti týkajúce sa právneho dôvodu nadobudnutia veci (práva) a svedčiace o poctivosti nadobudnutia, t. j. tzv. titul uchopenia

sa držby (objektívne oprávnený dôvod nadobudnutia držby, napr. existencia zmluva, ktorá je pre určitú vadu neplatná). Držiteľ sa môže oprávnenej držby ujať aj na základe absolútne neplatného právneho úkonu. Vždy však pôjde o to, aby držiteľ bol so zreteľom ku všetkým okolnostiam v dobrej viere, že mu takýto právny titul svedčí (pre porovnanie rozsudok NS SR 2 Cdo 201/2005).

Na jednej strane súd prvého stupňa čo sa týka dobromyseľnosti právneho predchodcu žalovaného v 1. rade v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že tento pri kúpe sporných nehnuteľnosti vychádzal z právneho stavu, ktorý sa vtedy v katastri nehnuteľnosti preukázateľne nachádzal, keď vlastníkom predmetných nehnuteľností bola urbárska spoločnosť Pozemkové spoločenstvo obce [REDAKOVANÉ] a čo sa týka dobromyseľnosti žalovaného v 1. rade tento pri kúpe vychádzal z vlastníctva svojho otca rovnako zapísaného v katastri nehnuteľnosti.

Na druhej strane, žalobcovia poukazujú na to, že sporné nehnuteľnosti nikdy nepatrili družstvu, nie sú vykúpené od vlastníkov a pozemky neboli predmetom likvidácie družstva. O tom mali mať tak právny predchodca žalovaného v 1. rade, ako aj žalovaný v 1. rade vedomosť a z tohto dôvodu nemôžu byť dobromyseľní.

Podľa názoru odvolacieho súdu, uvedeným námietkam žalobcov by bolo možné prisvedčiť za stavu, ak by právny predchodca žalovaného v 1. rade sporné nehnuteľnosti odkúpil od družstva. Ak však tieto nehnuteľnosti odkupoval od ďalšieho „vlastníka“ zapísaného v katastri nehnuteľnosti - urbárskej spoločnosti Pozemkové spoločenstvo obce [REDAKOVANÉ], na spochybnenie dobrej viery právneho predchodcu žalovaného v 1. rade len samotný poukaz na to, že ani jeden z členov družstva nepreviedol svoj majetok na družstvo a že o tom vedela celá dedina nepostačuje.

Žalobcovia v odvolaní zvýraznili, že po tom čo sporné pozemky zapísali do vlastníctva JRD [REDAKOVANÉ] následne na základe neurčitej dohody o vydaní majetkových podielov a návrhu na záznam vlastníckeho práva bolo vlastníctvo prevedené na pozemkové spoločenstvo, no ďalej neuviedli, ako táto konkrétna okolnosť môže spochybniť dobrú vieru právneho predchodcu žalovaného v 1. rade.»

V citovanej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku (nadväzujúceho na dôvody rozhodnutia súdu prvého stupňa) krajský súd dostatočne uviedol dôvody, pre ktoré odvolaniu sťažovateľov proti rozsudku okresného súdu nevyhovelo a rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil. Krajský súd obdobne ako súd prvého stupňa na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že aj napriek tomu, že odporca v 1. rade, resp. jeho právny predchodca, sa ujali držby sporných nehnuteľností na základe absolútne neplatného právneho úkonu, odporca v 1. rade tieto po splnení zákonných podmienok riadne vydržal, a teda je ich nespochybniteľným vlastníkom. Krajský súd sa v odôvodnení napadnutého rozsudku zároveň vysporiadal s argumentáciou sťažovateľov, ktorá mala spochybniť dobromyseľnosť držby odporcu v 1. rade a jeho právneho predchodcu. Tiež objasnil, prečo nepovažoval za relevantné odvolacie námietky sťažovateľov týkajúce sa návrhov na doplnenie dokazovania, resp. vyhodnotenie dôkazov vo vzťahu k zápisom práv k sporným nehnuteľnostiam. Podľa názoru ústavného súdu uvedený postup krajského súdu pri odôvodňovaní svojho právneho názoru a záveru vo veci sťažovateľov nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Skutočnosť, že sťažovatelia sa so skutkovým hodnotením a následne právnym názorom krajského súdu nestotožňujú, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojím vlastným. Prípadný zásah ústavného súdu, a to nahrádzanie právneho názoru krajského súdu, je možné realizovať len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor krajského súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný.

Podľa názoru ústavného súdu právny názor krajského súdu v danej veci je zdôvodnený dostatočným spôsobom, ktorý ústavný súd považuje za ústavne akceptovateľný. Zo záverov krajského súdu nevyplýva jednostrannosť alebo taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím

ich podstaty či zmyslu. K tomu treba dodať, že vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je chrániť občana pred skutkovými a právnymi omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01, I. ÚS 203/03).

Keďže napadnutý rozsudok krajského súdu nevykazuje znaky svojvôle a je dostatočne odôvodnený na základe jeho vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, v dôsledku čoho ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a sťažovateľmi namietaným porušením práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 1 dodatkového protokolu, sťažnosť sťažovateľov pri jej predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Čo sa týka námietky sťažovateľov, že konajúce súdy mali pri určení začiatku plynutia vydržacej doby zohľadniť skutočnosť, že kúpna cena bola dojednaná v splátkach, a teda určiť začiatok plynutia vydržacej doby od zaplatenia poslednej splátky (nie od povolenia vkladu vlastníckeho práva), ústavný súd konštatuje, že uvedenú námietku sťažovateľa neuplatnili v konaní pred všeobecnými súdmi, ale po prvýkrát až v konaní o ústavnej sťažnosti.

Z princípu subsidiarity (čl. 127 ods. 1 ústavy) limitujúceho vzťah ústavného súdu k všeobecným súdom okrem iného vyplýva, že v prípade konania pred všeobecnými súdmi musí sťažovateľ ochranu svojich základných práv a slobôd vrátať argumentácie s tým spojenou uplatniť najskôr v tomto konaní a až následne v konaní pred ústavným súdom. Pokiaľ sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť, avšak nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc (III. ÚS 135/03, III. ÚS 201/04). Keďže sťažovateľa ochranu svojich práv nerealizovali v plnom rozsahu v konaní pred všeobecnými súdmi, ale až podaním sťažnosti ústavnému súdu, prichádzalo

do úvahy odmietnutie sťažnosti v časti uvedenej námietky aj z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd už o ďalších návrhoch sťažovateľov v nej uplatnených nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. júna 2015